

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000 basisanalyse 2016-2021

Revideret udgave

Herthas Flak

Natura 2000-område nr. 191, Habitatområde H166

Natura 2000-basisanalyse 2016-2021
Revideret udgave
Herthas Flak
Natura 2000-område nr. 191
Habitatområde H166

År:
2014

ISBN nr.
978-87-7091-348-5

Emneord:
Habitatdirektivet, Miljømålsloven, basisanalyse.

Dato:
18.december 2014

Udgiver:
Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Forsidefoto:
Karsten Dahl, DCE

Ansvarlig institution:
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø www.naturstyrelsen.dk

Resume:
Natura 2000-basisanalyse for Herthas Flak.
Basisanalysen sammenfatter landsdækkende, kvalitets sikrede data for de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget af hensyn til. Basisanalysen indeholder en kortlægning af naturtyper og en foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler) mod en god naturtilstand.

Copyright:
Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:
Dansk

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2016-2021)	4
1.1 Basisanalysens indhold.....	5
1.2 Natura 2000-planprocessen	5
1.3 Udpegningsgrundlag	6
1.4 Datagrundlaget	6
1.4.1 Datagrundlag marine naturtyper	7
2. Herthas Flak	8
2.1 Områdebeskrivelse	8
2.2 Udpegningsgrundlag i dette Natura 2000 område	9
2.3 Områdets naturtyper	9
2.3.1 Områdets hav-natur.....	9
2.4 Naturtilstand.....	11
2.4.1 Forekomst og udvikling i naturtypens areal i dette Natura 2000 område	11
2.5 Foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler mod naturtilstanden)	11
2.5.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse	11
2.5.2 Trusler, der ikke er omfattet af denne basisanalyse	13
2.6 Igangværende indsats	14
3. Litteratur	15

1. Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2016-2021)

EU's Natura 2000-direktiver (fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter af europæisk betydning.

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet)

Danmark har valgt at gøre dette ved en systematisk og tilbagevendende Natura 2000-planlægning, der på grundlag af direktivforpligtelsen og den nationale naturovervågning for 6-årige planperioder (dog 12-årige for skovbevoksede fredsskovpligtige arealer) prioriterer den krævede indsats. Planperioden 2016-21 dækker derfor som udgangspunkt ikke de fredsskovpligtige arealer.

Natura 2000-planlægningen sker efter reglerne i miljømålsloven og bekendtgørelse om Natura 2000-skovplanlægning, der fastsætter, at en Natura 2000-plan består af:

- Mål for naturtilstanden i Natura 2000-området.
- Indsatsprogram.

Indsatsprogrammet for det enkelte Natura 2000-område udarbejdes på baggrund af en basisanalyse og foreliggende overvågningsdata.

Basisanalysen skal indeholde følgende elementer:

- Kortlægning af habitatnaturtyper og levesteder for arter, som områderne er udpeget for.
- Vurdering af tilstand og foreløbig vurdering af trusler.
- Et resumé, som på kortbilag angiver beliggenheden af de kortlagte arealer og tilstanden.

Basisanalysen indgår efter seneste ændring af miljømålsloven ikke som en del af Natura 2000-planen, men præsenterer datagrundlaget for denne plan.

Basisanalysen for planperiode 2016 -2021 blev offentliggjort 20. december 2013. Basisanalysen er siden blevet revideret og suppleret med tilstandsvurdering af en række kystnaturtyper samt med nye data om levesteder for ynglefugle. Enkelte steder er der foretaget supplerende kortlægning og tilstandsvurdering af mindre naturarealer. Endvidere har bemærkninger fra kommuner og andre interessenter indgået i revisionen af basisanalysen. Oplysninger om igangværende indsats er endvidere blevet opdateret med seneste opgørelser fra NaturErhvervstyrelsen.

1.1 Basisanalysens indhold

Basisanalysen er grundlaget for målfastsættelse og indsatsprogram i Natura 2000-planen for de enkelte, udpegede Natura 2000-områder. Basisanalysen fokuserer på Natura 2000-forpligtelser og dermed på de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Basisanalysen er udarbejdet på grundlag af de nationalt indsamlede og/eller kvalitetssikrede data, der indhentes gennem det nationale overvågningsprogram for vand og natur - NOVANA. Data er offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal. Naturstyrelsen har i årene 2010-12 gennemført en fornyet og udvidet kortlægning af de enkelte habitatnaturtyper og visse arters levesteder, og data herfra udgør sammen med tilstandssystemerne for de enkelte naturtyper og visse arters levesteder omdrejningspunktet for basisanalysen.

Vurderinger af de enkelte naturtyper og arters bevaringsstatus og de negative påvirkninger, som de er udsat for, bygger på NOVANA-rapporter over samme data udarbejdet af Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Århus Universitet. Rapporterne er udarbejdet som led i DCE's funktion som fagdatacenter for det nationale overvågningsprogram. Vurdering af forstyrrelser af fugle og pattedyr bygger på DCE-rapporten - "Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne", der er udarbejdet for Naturstyrelsen i forbindelse med opfølgningen på den 1. Natura 2000-plan.

Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og landsdækkende til, at Naturstyrelsen har inddraget dem i de statslige basisanalyser, som blandt andet skal danne grundlag for en national prioritering af indsatsen i 2. planperiode. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med fastsættelse af konkrete forvaltningstiltag.

Natura 2000-planlægningen 2016-21 vedrører som udgangspunkt kun de arealer, der er omfattet af miljømålsloven, da planperioden for arealer omfattet af skovloven er 12 år (2010-21). Naturstyrelsen har alligevel for fuldstændighedens skyld valgt i basisanalysen at medtage alle indsamlede artsdata – uanset visse datasæt vedrører arealer omfattet af skovloven.

Selvom basisanalysen er udarbejdet midt i gennemførelsen af den 1. Natura 2000-plan, vil der for hvert enkelt område indgå en foreløbig status for gennemførelsen af den 1. plan byggende på tilgængelig viden om tilsagn om tilskud efter landdistriktsstøtteordningerne og godkendte EU-projekter (Life+).

1.2 Natura 2000-planprocessen

Planprocessen for de statslige Natura 2000-planer er fastsat i miljømålsloven. Med ændringen af miljømålsloven med virkning fra 1. juni 2013 er processen:

Natura 2000-planen udarbejdes efter forudgående drøftelse med de berørte statslige, kommunale og regionale myndigheder og med inddragelse af nationalparkbestyrelser, foreninger, organisationer og lodsejere, som har en væsentlig interesse i planen.

De tværgående, overordnede drøftelser foregår på nationalt niveau. På regionalt niveau præsenterer Naturstyrelsen basisanalyser, og et muligt planindhold drøftes. Basisanalyserne offentliggøres senest samtidig med, at drøftelser med de berørte interessenter indledes.

Forslag til Natura 2000-planer for 2016-21 offentliggøres senest 1 år efter offentliggørelsen af basisanalyserne. Miljøministeren (Naturstyrelsen) fastsætter en frist på mindst 12 uger for indgivelse af hørings svar vedr. planforslagene. Miljøministeren vedtager efterfølgende planen. Der gælder dog særlige høringsregler, hvis det offentliggjorte planforslag ændres væsentligt.

1.3 Udpegningsgrundlag

For hvert Natura 2000-område findes et udpegningsgrundlag, der ud fra de af EU fastsatte regler rummer de internationalt væsentlige arter og naturtyper for det pågældende område. For disse dyr, fugle, planter og naturtyper er der inden for de udpegede Natura 2000-områder en særlig forpligtelse. Det er alene de arter og naturtyper, der er på områdernes udpegningsgrundlag som behandles i denne basisanalyse.

De danske fuglebeskyttelsesområder blev udpeget i 1983 med en lille justering i 2000, og der er nu udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder i Danmark. I 1998 blev habitatområderne tilsvarende udpeget. Disse blev justeret og udvidet, senest i 2011, og der er nu 261 habitatområder i Danmark. Fuglebeskyttelsesområderne og habitatområderne udgør det samlede Natura 2000-netværk. Fuglebeskyttelses- og habitatområder kan være sammenfaldende eller ligge i umiddelbar tilknytning til hinanden, hvorfor der i alt er 252 Natura 2000-områder i Danmark. I Natura 2000-områder, hvor der indgår habitatområder og fuglebeskyttelsesområder med forskellig afgrænsning, er forpligtelsen i forhold til udpegningsgrundlaget udelukkende knyttet til det enkelte delområdes geografiske afgrænsning.

Naturen er dynamisk, og nogle arter og naturtyper indvandrer til nye områder, mens andre af naturlige grunde forsvinder fra områder, hvor de tidligere var kendt. Endvidere forbedres vidensgrundlaget om arternes og naturtypernes forekomst inden for områderne yderligere i forbindelse med systematisk kortlægning, overvågning og andre undersøgelser. Derfor opdateres udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder med mellemrum. Dette vil typisk ske hvert 6. år forud for rapportering til EU og udarbejdelse af nye statslige Natura 2000-basisanalyser med efterfølgende Natura 2000-planer. Naturstyrelsen har i 2012 opdateret udpegningsgrundlag for såvel fuglebeskyttelsesområderne som habitatområderne efter offentlig høring. Kriterier for opdateringen og de udpegningsgrundlag, der gælder fra den 1. januar 2013, kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-indsatsen for områdets udpegede naturtyper og arter vil dog i mange tilfælde betyde, at forholdene også forbedres for en lang række både almindelige, sjældne og rødlistede arter, der findes inden for området, men som ikke er grundlag for områdets udpegningsgrundlag som Natura 2000-område.

1.4 Datagrundlaget

Ved udarbejdelse af den enkelte basisanalyse præsenteres kun aktuelle overvågningsdata for naturtyper og arter, der er medtaget på det pågældende Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Dette afsnit om datagrundlaget er en generel beskrivelse, der er dækkende for alle Natura 2000-basisanalyser.

Data, der anvendes og præsenteres i denne basisanalyse, er kvalitetssikrede og landsdækkende data, der er offentligt tilgængelige. Det vil i helt overvejende grad dreje sig om data indsamlet og kvalitetssikret i forbindelse med gennemførelse af det statslige overvågningsprogram - NOVANA. Den konkrete, praktiske gennemførelse af overvågningen og efterfølgende databehandling for de enkelte arter og naturtyper kan ses i de udarbejdede tekniske anvisninger på [DCE's hjemmeside](#) og de årlige NOVANA-rapporter.

De fleste data stammer fra den terrestriske del af overvågningsprogrammet, men derudover inddrages data indsamlet i de øvrige NOVANA delprogrammer, fx tilstandsvurderinger og levestedskortlægning i søer, kortlægning af marine naturtyper samt artsdata fra de akvatiske overvågningsprogrammer i NOVANA fx data til belysning af forekomst af lampretter andre fisk, insekter og havpattedyr.

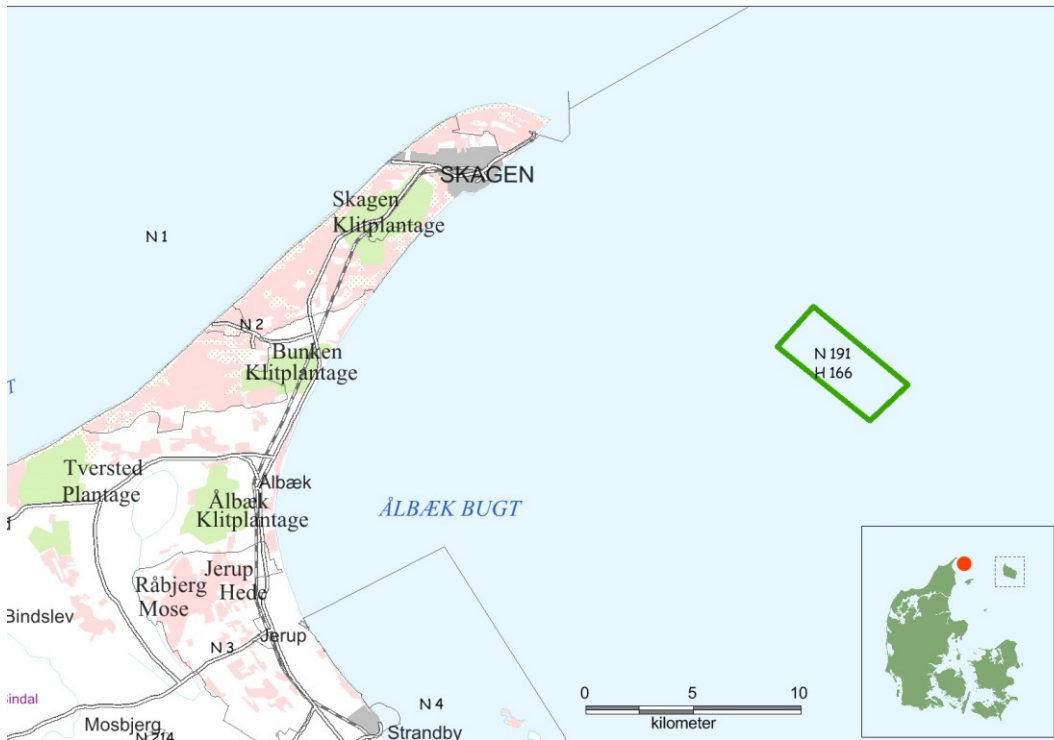
Naturtype- og artsdata, der anvendes i basisanalyserne, kan findes på Miljøministeriets [MiljøGis](#) og i [Danmarks Naturdata](#).

1.4.1 Datagrundlag marine naturtyper

Gennem NOVANA overvåger Naturstyrelsen en række af de marine naturtyper. Data anvendes, hvor det er muligt, til en beskrivelse af naturtyperne.

Naturstyrelsen har i 2010-2012 kortlagt 56 af de 97 marine Natura 2000-områder for naturtyperne rev, boblerev og sandbanker. Den marine kortlægning præciserer udelukkende naturtypernes udbredelse og omfang i hvert område, og er baseret på "Habitatbeskrivelser 2010-2012". For rev medtages i kortlægningen arealer med en stentæthed over 25 % samt arealer i forbindelse hermed med en stentæthed over 10 %. Disse områder med en lavere stentæthed bidrager til det samlede stenrevs økologi. Denne mindre afvigelse fra habitatbeskrivelsen begrundes med, at kortlægningen er underlagt tekniske begrænsninger som man her igennem søger at opveje. De øvrige naturtyper er kortlagt i 2004 og tilpasset med ny viden siden hen.

2. Herthas Flak

Afgrænsning af Natura 2000-området. Området udgøres af habitatområde H166 (grøn streg).

2.1 Områdebeskrivelse

Området er beliggende i den nordligste del af Kattegat ca. 15 km sydøst for Skagen. Området består af habitatområde 166. Området har et samlet areal på 1.380 ha og er placeret på vanddybder mellem 2 og 30 meter. Stenrevet har relativt stejle sider, som består af mellemstore til store sten 30-60 cm. Revene har en meget varieret topografi med toppe på kun 10 m dybde, og med hurtige fald til det resterende rev, som hovedsageligt er på omkring 20 m dybde.

Naturtypen 1180, boblerev, forekommer i den centrale del af området, sydøst for revområdet. Algevegetation på stenrevet er væsentlig mindre frodig end det, der observeres på stenrev nord for Læsø og i det centrale Kattegat på samme vanddybder.

Farvandet mellem Kattegat og Skagerrak, hvoraf området udgør en mindre del, er et af de vigtigste områder for marsvin i Kattegat og Skagerrak. Der foreligger ingen konkrete oplysninger om områdets betydning for sæler eller fugle i området. Natura 2000-området ligger udenfor de kommunale grænser, men indenfor vandplanområdet hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak mht. målfastsættelse og indsatsplanlægning for den kemiske tilstand.

2.2 Udpegningsgrundlag i dette Natura 2000 område

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 166			
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	NY	Rev (1170)
	Boblerev (1180)		

Naturtyper, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes ved naturtyper henviser til talkoder i habitatdirektivets bilag 1. Naturtyper, der er tilføjet udpegningsgrundlaget er markeret med "NY".

Områdets udpegningsgrundlag udgøres af tre naturtyper Rev, i form af stenrev, boblerev og sandbanker. Områdets sandbanker blev første gang kortlagt i 2011 og er nye på udpegningsgrundlaget i 2012.

2.3 Områdets naturtyper

Natura 2000-områdets indhold af habitat-naturtyper, der er omfattet af planlægningen, fremgår af udpegningsgrundlaget. I [Danske Naturtyper i det europæiske Natura 2000 netværk](#) findes en beskrivelse af de enkelte naturtyper og nogle af deres typiske arter.

2.3.1 Områdets hav-natur

Der er i Danmark otte marine habitatnaturtyper. De omfatter forskellige typer lige fra kystnære flodmundinger, kystlaguner og strandsøer, lavvandede bugter og vige og mudder- og sandflader blottet ved ebbe til naturtyper som stenrev, sandbanker og boblerev, som kan findes både kystnært og på dybere vand. Naturtyperne har en række forskellige karakteristiske arter delvist bestemt af bundforholdene. For naturtyper som rev afhænger områdets biodiversitets endvidere af dybde, salinitet og strømforhold.

Områdets kortlagte naturtyper.

Området er akustisk kortlagt i 2011 for naturtyperne rev, boblerev og sandbanker. Orbicon/GEUS har for Naturstyrelsen indsamlet sejldata i området med såkaldt sidescan sonar, som giver et billede af havbundens ruhed. Efterfølgende er denne kortlægning verificeret med videoundersøgelser.

• Sandbanke	type 1110	55 ha
• Stenrev	type 1170	237 ha
• Boblerev	type 1180	4 stk

1110 Sandbanker

Der findes to sandbanker inden for området på hhv. 8 og 47 ha. Sandbankerne ligger langs områdets nordøstlige grænse. Bundforholdene er henholdsvis sandet bund og gruset bund med små sten. Naturtypen er ikke undersøgt i forbindelse med NOVANA undersøgelserne. Men i forbindelse med kortlægningen er der fundet arter som eremitkrebs, dødningshåndkoral, alm søstjerne, taskekrabbe, sort slangestjerne, skør slangestjerne, havbørsteorme, svømmekrabbe, kammuslinger og fiskene fløjfisk og rødspætter. Faunaen var ofte tilknyttet områdets få sten. Infaunaen bestod af anomuren *Upogebia deltaura*, hule-slangestjerne, og dværgsømus samt arter fra amphiuira-samfundet så som fin mudderslangestjerne og almindelig sømus. På stenene var enkelte floraarter med lav dækningsgrad som bugtet- og blodrødrippeblad og kile-rødblåd.

1170 Rev

Stenrevet på Herthas flak er undersøgt årligt gennem mere end 20 år. 5 stationer indgår i undersøgelsesprogrammet fra revets fod på 20m dybde til toppen på 10m dybde. Revet har kun mindre elementer af huledannelse på den laveste vanddybde. Stenene ligger delvist indlejret i en lerbund. Stenene er generelt relativt store på alle dybder idet 40-60 % er større end 30cm.

Den samlede dækning af opretstående makroalger på hård bund falder markant fra revets top til revfoden. Dækningen varierer typisk mellem 90 og 100 % på toppen af revet og aftager til ca. 10-30 % eller lavere i enkelte år ved revets fod på 20 m dybde.

Algevegetationen på 10 m er generelt alsidig og består af en blanding af store brunalger med stor dækning såsom kællingehår, sukkertang og finger/palmetang. Mellem og delvist under brunalgerne fandtes en meget alsidig rødalgevegetation med dominans af flerårige algearter. Særligt arterne blodrød ribbeblad, bugtet ribbeblad og kile-rødblåd er ofte dominerende med dækninger >10 %, men der observeres variationer mellem årene. De store brunalgers dækning aftager med dybden men kan i år med gode vækstforhold træffes på undersøgelsesdybder >15m.

Tilsvarende aftager den oprette rødalgevegetation med dybden og på omkring 15m dybde sker der et markant fald i dækningen. Bladformede flerårige rødalger dominerer oftest rødalgevegetationen, men på de to dybeste stationer er bugtet ribbeblad oftest helt dominerende blandt de flerårige arter og i nogle år kan der også forekomme en del andre algearter, både trådformede arter og arter som ikke er almindelige på danske stenrev. Røde kalkinkrusterede arter dominerer den skorpeformede vegetation der i stort omfang overvokser stenene.

Bredt bladmosdyr er meget almindelig på 20m dybde og forekommer også på 18m dybde. Blødkorallen dødningshånd og forskellige hydroider forekommer også med relativt store dækningsprocenter. Græsning af alm. søpindsvin forekommer fra den dybeste del af revet og op til 13m dybde og i særlige tilfælde også på revets top. Græsningstrykket på algevegetationen vurderes at være størst t på 15m dybde. Revlokaltiteten har en relativ stor forekomst af fisk. Sejstimer er hyppige over revet, og der er mange læbefisk. Hummer, torsk, stenbider og ål er ligeledes registreret på revet.

1180 Boblerev

Der er verificeret 4 boblerevsområder bestående af ca. 10 boblerev. Boblerevene i området rejser sig ca. 1 m over havbunden. De er huledannede med både hylde og terrasser

Et boblerev på en dybde på 19 m blev i perioden undersøgt en enkelt gang i NOVANA. Ved undersøgelsen fandt man en dækning af kalkinkrusteret skorpe, bugtet og blodrød ribbeblad, pigget hindemosdyr, andre mosdyr og dødningshåndkoraller. Ved verifikationsundersøgelser sås mange slangestjerner særligt sort slangestjerne som lå omkring dødningshåndkorallerne. Der ses endvidere adskillige fiskearter.

2.4 Naturtilstand

Der er ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem for de marine naturtyper. Mange af især de kystnære marine naturtyper påvirkes som de terrestriske af næringsstofbelastningen. Ligeledes er der påvirkninger fra menneskelige forstyrrelser i form af fiskeri og sejllads.

I forbindelse med kortlægningen er der foretaget dyk og video, som kan give en indikation af et områdes rev-type. Derudover er der gennem NOVANA overvåget en række makroalger, og blødbundsfauna. Disse parametre kan over tid give en indikation af tilstanden for rev og den bløde bund, Blødbundsovervågningen er først indledt i 2012.

2.4.1 Forekomst og udvikling i naturtypens areal i dette Natura 2000 område

Området er fyldestgørende kortlagt i 2011. Dette har for naturtypen stenrev og boblerev givet et bedre kendskab til udbredelsen af naturtyperne. I en teoretisk kortlægning fra 2004 antoges stenrevets udbredelse til 500 hektar. Den faktiske udbredelse er 237 ha. Ved kortlægningen blev en del af det område, der tidligere blev anset som stenrev verificeret som en gruset og stenet bund med enkelte spredte store sten. Det faldt dermed ikke under kategorien stenrev. Ændringen i areal skyldes dermed ikke en faktisk ændring, men derimod et bedre kendskab til området.

Kortlægningen verificerede ligeledes to sandbanker, som ikke tidligere kendtes i området. Endelig er udbredelsen af boblerev reduceret. Det skyldes som for stenrev, at kortlægning gav et nærmere kendskab til området.

2.5 Foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler mod naturtilstanden)

Negative påvirkninger/trusler defineres i denne sammenhæng som påvirkninger, der - hver for sig eller i kombination indebærer en forhindring eller væsentlig forsinkelse af muligheden for, at naturtypen eller levestedet kan opnå gunstig bevaringsstatus. Det er således nødvendigt – på kort eller langt sigt - at imødegå truslen, hvis naturtypen eller levestedet skal sikres gunstig bevaringsstatus.

2.5.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse

Vurdering af en række væsentlige trusler har indgået konkret i kortlægning og tilstandsvurdering af naturtyper og levesteder inden for det gennemførte NOVANA-program. Der er desuden foretaget vurdering af registrerbare trusler for arter. Der er tale om kendte og aktuelle trusler med fokus på de forhold, som det er muligt at håndtere forvaltningsmæssigt.

Omfanget af disse trusler for dette områdes lysåbne naturtyper og levesteder er vist neden for og betydningen er konkret beskrevet og vurderet. I den konkrete tekst under hver trussel medtages

omtale af arter, hvor truslen også har betydning for en eller flere arter på udpegningsgrundlaget. Dokumenterede trusler for arter er desuden vurderet selvstændigt.

Det drejer sig om truslerne erhvervsmæssigt fiskeri i marine naturtyper.

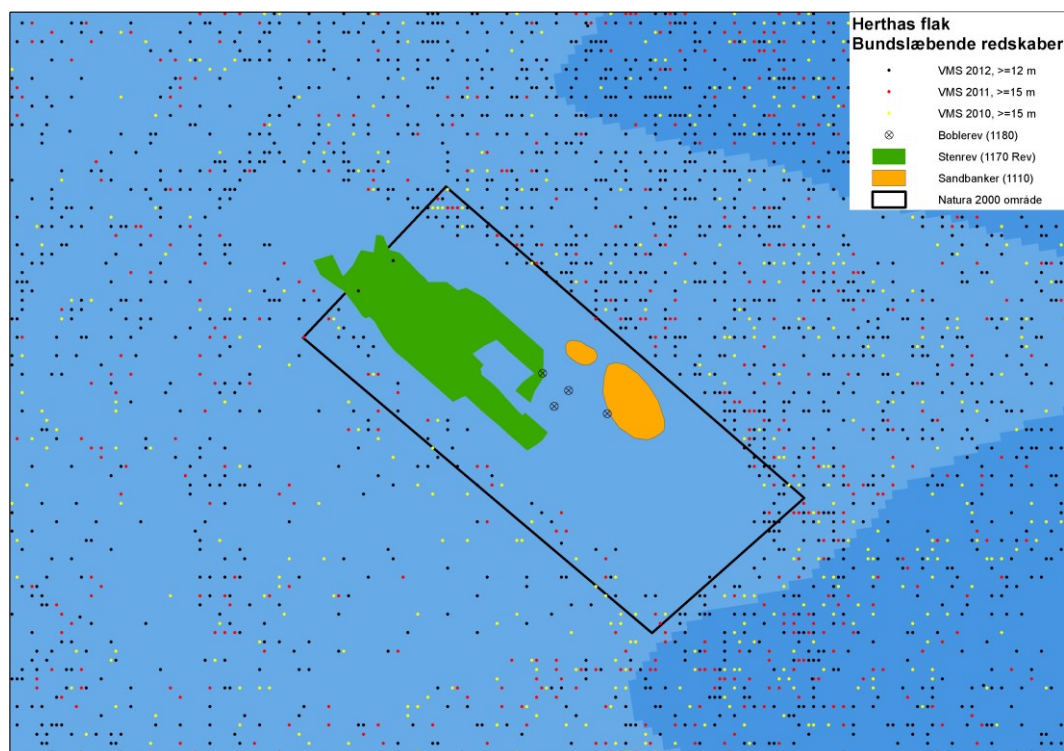
Fiskeri i marine områder. Erhvervsmæssigt fiskeri med større fartøjer

Fiskeri med bundslæbende redskaber kan påvirke undervandsvegetation og dyreliv negativt - især på hårde substrater som stenrev og boblerev. Ligeledes kan garnfiskeri udgøre en trusselmod fugle og havpattedyr grundet bifangst. På baggrund af indsatsplanen fra Natura 2000-planen forbereder Fødevarerministeriet nødvendig regulering af fiskeriet i habitatområder med stenrev og boblerev på udpegningsgrundlaget.

Danske fiskerifartøjer over 12 meter monitoreres via det såkaldte Vessel monitoring system (VMS), som er et satellitbaseret overvågningssystem, hvor skibenes placering, sejlretning og sejlhastighed registreres en gang i timen.

Frem til 2012 var krav om VMS kun gældende for både over 15 m. Nedenstående kort illustrerer registrerede VMS-positioner for fartøjer, som fisker med henholdsvis bundslæbende redskaber og garnredskaber fra 2010 til 2012 i området. Hver prik på kortene angiver tilstedeværelsen af et VMS udstyret fiskefartøj, som sejler med en hastighed mellem 2 og 4 knob.

Udover de fiskerier, der angives af kortene, lander danske fiskere en stor andel af deres fangster med pelagisk trawl og not. Disse typer fiskerier vurderes dog ikke at have samme påvirkning af naturtypen og arterne. Ved en opgørelse i 2010 estimerede DTU Aqua, at omkring 87 % af fiskerifartøjer, der fisker med bundslæbende redskaber, har VMS ombord, mens kun omkring 33 % af både med garnfiskeri er VMS overvågede. Denne sammensætning vil være lidt anderledes i dag, hvor både ned til 12m også overvåges. VMS data viser ikke områdets fiskeritryk fra udenlandske fiskere.

VMS positioner til fiskerifartøjer over 12 m, der fiskede med bundslæbende redskabe. Udarbejdet af DTU-Aqua.

VMS positioner til fiskerifartøjer over 12 m, der fiskede med garn. Udarbejdet af DTU-Aqua.

Der udøves erhvervmæssigt fiskeri af større fartøjer over 12 meter, som anvender bundtrawl, flydetrawl og snurrevod i området. Dette fiskeri udøves primært langs grænserne for områdets udbredelse.

Danske fiskere kan typisk ikke fiske på stenrev med bundsløbende redskaber, da det kan ødelægge deres udstyr.

Der udøves desuden erhvervmæssigt garnfiskeri fra fartøjer under 12 meter i området. Hvis de danske VMS data er repræsentative for de internationale fiskeri interesser synes garnfiskeri at være en begrænset fiskeriaktivitet i området.

2.5.2 Trusler, der ikke er omfattet af denne basisanalyse

Næringsberigelse (eutrofiering)

Et forøget plantenæringsindhold af primært kvælstofforbindelser i naturtyperne medfører generelt, at der sker ændringer i konkurrenceforholdene mod mere kvælstofelskende arter. Effekter på en række artsgrupper er nogenlunde ens på tværs af økosystemer med en generel nedgang i de kvælstoffølsomme arter, som oftest er karakteristiske for naturtyper i god naturtilstand. Problemstillingen er nærmere beskrevet i kap. 25.11 i Natur og Landbruskommissionens [statusrapport](#) fra 2012.

Den u hensigtsmæssige næringsberigelse kan stamme fra flere kilder:

- *Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser* herunder ammoniak er ofte den væsentligste påvirkning af mange naturligt næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdepositionen. Der er generelt sket et fald i den luftbårne kvælstofbelastning af naturarealerne inden for de seneste år. Faldet skyldes en nedgang i udledningen fra både danske kilder og udenlandske kilder. Denne reduktion forventes at

fortsætte som følge af national og udenlandsk regulering. På trods af reduktionen er tålegrænserne fortsat overskredet på en væsentlig andel af naturarealerne, og det giver forringede muligheder for på sigt at opnå eller fastholde en gunstig naturtilstand. Emissionen fra landbrug reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven. Med den seneste regulering af loven i 2010 indførtes skærpede krav til godkendelse af husdyrbrug, så der reguleres på den maksimalt tilladte ammoniakdeposition fra lokale husdyrbrug til sårbare naturområder. Denne regulering bidrager til at mindske væsentlige miljøpåvirkninger med ammoniak som følge af lokale påvirkninger af naturområder fra husdyrbrug.

- *Overfladisk tilførsel eller tilførsel med drænvand fra tilgrænsende, gødskede dyrkningsarealer.* Påvirkningen afhænger af topografien og dyrkningspraksis på naboarealer. Randzonenlovens indførelse af 10 m randzoner langs visse vandløb vil begrænse den negative effekt for søer, vandhuller og vandløb
- *Fastholdt pulje af næring fra tidligere gødskning.* Denne pulje kan gradvis nedsættes ved i en årrække at vælge en driftsform, der aktivt fjerner næringsstoffer fra naturarealet.

Miljøfarlige stoffer

Tilstedeværelse af udvalgte miljøfarlige stoffer i vandmiljøet overvåges i det nationale overvågningsprogram. Den konkrete betydning for arter og naturtyper er ikke systematisk opgjort. Tilstedeværelsen af stofferne reguleres af miljøbeskyttelsesloven og gennem vandplanlægningen.

2.6 Igangværende indsats

Den 1. generation af Natura 2000-planerne er udsendt i 2011.

Bevaringsmålsætningerne i området nås gennem tiltag i medfør af vandplanlægningen.

Området er beliggende i Kattegat, placeret hvor der foruden danske fiskeriinteresser tillige er udenlandske (svenske og tyske) fiskeriinteresser. Danmark har således ikke national kompetence til at indføre fiskeriregulering i området - det er EU som har kompetencen hertil. Fremsendelse af forslag til fiskeriregulering skal derfor ske til Kommissionen hvorefter der reguleres i form af en EU-forordning.

Områdets naturtyper er blevet kortlagt i 2011. Fødevarerministeriet har vurderet, på baggrund af kortlægningen fra 2011, at der er behov for at indføre begrænsninger af visse fiskeriaktiviteter i området med henblik på beskyttelse af revene i området.

Formulering af reguleringsforslag er i gang og forventes fremsendt til EU-kommissionen i løbet af 2014. Det kommende reguleringsforslag vil omfatte forbud mod fiskeri med bundslæbende redskaber i områder kortlagt som rev og boblerev, inklusive en 240 meter bufferzone omkring. Ligeledes vil reguleringsforslaget omfatte forbud mod garnfiskeri i områder kortlagt som boblerev, inklusive en 240 meter bufferzone omkring. Det vil stadig være tilladt at fiske med garnredskaber ved stenrev.

3. Litteratur

Naturstyrelsen 2012. Marin råstof- og naturtypekortlægning i Kattegat og Vestlige Østersø 2011. GEUS og Orbicon for Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændring (fuglebeskyttelsesdirektivet). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:DA:PDF>

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer (habitatdirektivet). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1992:206:0007:0050:DA:PDF>

Bekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), som senest ændret ved lov nr. 514 af 27. maj 2013. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127102>

Bekendtgørelse nr. 144 af 20. januar 2011 med senere revisioner om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder (målbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135852>

Bekendtgørelse nr. 408 af 01. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13043>

Hansen, J.W. (red.) 2013: Marine områder 2012. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 162 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 77 <http://dce2.au.dk/pub/SR77.pdf>

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk